

Số: 350 /BC-SVHTTDL

An Giang, ngày 25 tháng 02 năm 2021

BÁO CÁO

Về công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam Bộ từ 2016 – nay

Thực hiện công văn số 89/DSVH-PVT ngày 08 tháng 02 năm 2021 của Cục Di sản văn hóa về việc báo cáo công tác quản lý DSVH PVT Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam Bộ;

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch An Giang báo cáo kết quả thực hiện như sau:

1. Tổng quan về di sản Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh An Giang.

Ngày 11/02/2014, Đờn ca Tài tử Nam Bộ được UNESCO công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, đây không chỉ là niềm tự hào của Nam Bộ nói chung mà còn là niềm tự hào của các tỉnh, thành phố hiện còn đang lưu giữ loại hình nghệ thuật này, trong đó có An Giang. Đây là cơ hội rất lớn để quảng bá loại hình nghệ thuật đờn ca tài tử rộng rãi ra thế giới, góp phần phát triển văn hóa, du lịch của địa phương.

Trong thời gian qua, phong trào Đờn ca Tài tử ngày càng phát triển ở nhiều địa phương trong tỉnh, số lượng câu lạc bộ, nghệ nhân và người chơi thể loại này không ngừng tăng về số lượng cũng như chất lượng. Hình thành và duy trì hoạt động 12 đội Đờn ca Tài tử chuyên thực hiện việc bảo vệ và phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam bộ (cấp tỉnh 01 đội, mỗi huyện thị thành 01 đội nông cốt, lưu giữ, quảng bá, thực hành kỹ năng thể hiện 20 bài bản cổ truyền của Nghệ thuật Đờn ca Tài tử). Ở mỗi xã đều hình thành và duy trì các câu lạc bộ Đờn ca Tài tử sinh hoạt trong các dịp sinh hoạt văn hoá, lễ hội, sinh hoạt nội bộ trong gia đình. Hầu hết các câu lạc bộ này đều tự trang bị các trang thiết bị để phục vụ cho hoạt động Đờn ca Tài tử tại địa phương. Nhiều hoạt động văn hóa, hội thi, hội diễn, liên hoan giao lưu Đờn ca Tài tử giữa các địa phương được diễn ra hằng năm, góp phần nâng cao đời sống, mức hưởng thụ văn hóa của người dân, làm cho Nghệ thuật Đờn ca Tài tử trở thành một món ăn tinh thần không thể thiếu đối với người dân vùng sông nước Nam bộ nói chung và tỉnh An Giang nói riêng.

Tuy nhiên, Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam bộ nói chung và trên địa bàn tỉnh An Giang hiện tại vẫn chưa được quan tâm và đầu tư đúng mức; phần đông nghệ nhân nông cốt hiện đã lớn tuổi, việc truyền dạy cho lớp trẻ chưa có lộ trình, bài bản chính thức... Sự phát triển Đờn ca Tài tử đa phần mang tính tự phát, thiếu tổ chức cũng đã bộc lộ những hạn chế nhất định. Tuy số lượng các câu lạc bộ Đờn ca Tài tử trong tỉnh được hình thành khá nhiều, nhưng thực chất

nội dung hoạt động không còn giữ được hình thức và nội dung sinh hoạt đờn ca tài tử theo nghệ thuật nguyên bản. Hình thức sinh hoạt hiện nay đang tập trung nhiều về sinh hoạt ca cổ, cải lương, ít bài bản cổ được lưu truyền quảng bá.

2. Thực trạng công tác bảo vệ và phát huy giá trị di sản Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam Bộ trên địa bàn

2.1 Công tác chỉ đạo, điều hành

Ngày 11/02/2014, Đờn ca Tài tử Nam Bộ được UNESCO công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Nhằm cụ thể hóa Chương trình hành động quốc gia về bảo tồn Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam bộ của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, đồng thời thực hiện cam kết với UNESCO về việc bảo tồn và phát huy loại hình Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam bộ, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch An Giang đã tham mưu Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành Kế hoạch số 571/KH-UBND ngày 04 tháng 12 năm 2015 về Bảo vệ và phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh An Giang giai đoạn 2015 – 2020 và xây dựng Đề án số 1309/ĐA-SVHTTDL ngày 13 tháng 7 năm 2017 về việc bảo vệ và phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam bộ trên địa tỉnh An Giang, giai đoạn 2017-2020, được Ủy ban nhân tỉnh phê duyệt tại Quyết định số 2129/QĐ-UBND ngày 13 tháng 7 năm 2017.

Thực hiện Đề án, hàng năm Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch An Giang đã xây dựng và ban hành các kế hoạch điều tra, kiểm kê bổ sung thông tin DSVHPVT Đờn ca Tài tử trên địa bàn tỉnh An Giang: Kế hoạch số 748/KH-SVHTTDL ngày 27/4/2018 của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch điều tra, kiểm kê bổ sung thông tin DSVHPVT Đờn ca Tài tử trên địa bàn tỉnh An Giang năm 2018; Kế hoạch số 2352/KH-SVHTTDL ngày 2/12/2019 kế hoạch điều tra, kiểm kê bổ sung thông tin DSVHPVT Đờn ca Tài tử trên địa bàn tỉnh An Giang năm 2019; Kế hoạch 1276/KH-SVHTTDL ngày 12/6/2020 về khảo sát, kiểm kê tình hình hoạt động Nghệ thuật Đờn ca Tài tử trên địa bàn tỉnh An Giang năm 2020.

2.2 Các hoạt động cụ thể

Hàng năm, thực hiện cập nhật, bổ sung hoàn thiện công tác sưu tầm, kiểm kê bổ sung thông tin hồ sơ Đờn ca Tài tử trên địa bàn tỉnh theo Thông tư số 04/2010/TT-BVHTTDL ngày 30 tháng 6 năm 2010 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch quy định việc kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.

Năm 2017, thực hiện Kế hoạch số 146/KH-UBND ngày 21 tháng 3 năm 2017 của Ủy ban nhân dân tỉnh An Giang về việc xét tặng danh hiệu “Nghệ nhân nhân dân”, “Nghệ nhân ưu tú” trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể tỉnh An Giang lần thứ Hai – năm 2018, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch An Giang đã xây dựng kế hoạch triển khai thực hiện và lập hồ sơ trình Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xem xét trình Thủ tướng Chính phủ đề nghị Chủ tịch nước tặng danh hiệu “Nghệ nhân nhân dân”, “Nghệ nhân ưu tú” lần thứ Hai – năm

2018. Kết quả: Chủ tịch nước quyết định phong tặng danh hiệu “Nghệ nhân nhân dân” cho 01 nghệ nhân đờn ca tài tử; danh hiệu “Nghệ nhân ưu tú” cho 05 nghệ nhân đờn ca tài tử. (*Quyết định số 355/QĐ-CTN ngày 8 tháng 3 năm 2019*). Năm 2020, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tham mưu Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành Kế hoạch xét tặng danh hiệu “Nghệ nhân nhân dân”, “Nghệ nhân ưu tú” trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể lần thứ Ba – năm 2021 của tỉnh. (*Kế hoạch số 248/KH-UBND, ngày 12/5/2020*). Qua đó, Hội đồng cấp tỉnh đã xét chọn được 04 cá nhân đề nghị danh hiệu “Nghệ nhân nhân dân”, 15 cá nhân đề nghị danh hiệu “Nghệ nhân ưu tú”.

Năm 2018, 2019 Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức 02 Hội nghị tập huấn, hướng dẫn công tác kiểm kê cho cán bộ phụ trách chuyên môn của Trung tâm Văn hóa-Thể thao cấp huyện và cán bộ phụ trách văn hóa các xã, phường, thị trấn để tiến hành điều tra, kiểm kê, bổ sung các thông tin, số liệu mới về loại hình nghệ thuật Đờn ca tài tử trên địa bàn. Năm 2020, đã thực hiện kiểm kê, cập nhật bổ sung các thông tin, số liệu mới về số lượng nghệ nhân, số lượng các câu lạc bộ, đội, nhóm sinh hoạt Đờn ca tài tử ở địa phương (đang hoạt động tại địa phương) trên cơ sở số liệu năm 2019. Đồng thời khảo sát thực tế tại các CLB Đờn ca tài tử trên địa bàn các huyện, thị xã, thành phố và phỏng vấn sâu các nghệ nhân, các chủ nhiệm, thành viên các câu lạc bộ, đội, nhóm sinh hoạt Đờn ca tài tử ở các xã trên địa bàn tỉnh để nắm tình hình hoạt động của các câu lạc bộ, mô hình hoạt động hiệu quả, cách làm hay để nhân rộng, những câu lạc bộ gặp khó khăn, đề xuất giải pháp.

Tham gia đầy đủ các hoạt động văn hóa, cuộc thi, liên hoan đờn ca tài tử do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức. Các hoạt động hội thi, liên hoan giao lưu đờn ca tài tử giữa các địa phương được diễn ra hằng năm. Ở cấp tỉnh, hằng năm, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch An Giang tổ chức Liên hoan Đờn ca tài tử hoặc Đài Phát thanh và Truyền hình An Giang tổ chức Cuộc thi Tiếng hát Phát thanh – Truyền hình có nội dung lồng ghép loại hình nghệ thuật Đờn ca tài tử định kỳ 2 năm 1 lần. Cả 2 cuộc liên hoan này, đều có sự góp mặt của nhiều nghệ nhân đờn, nghệ nhân ca trong tỉnh. Đây là dịp để các nghệ nhân gặp gỡ, trao đổi kinh nghiệm và kiến nghị với các cơ quan, các cấp chính quyền những vấn đề liên quan đến công tác bảo vệ và phát huy giá trị của Nghệ thuật Đờn ca tài tử.

Tính đến nay, cả tỉnh đã tổ chức được 4 lớp Đờn ca tài tử ở cấp huyện cho hơn 60 nghệ nhân tham gia. Ngoài ra, các cơ sở dạy Đờn ca tài tử tư nhân cũng được phát triển đều ở các huyện.

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã thực hiện đĩa DVD tự học đờn guitar cổ với 04 bản đờn đơn giản với 02 đĩa DVD: chương trình DVD 1 dạy về đờn một số bản Lý, chương trình DVD 2 dạy đờn một số bản hơi Quảng với thời lượng chương trình mỗi đĩa là 100 phút và được Nghệ sĩ ưu tú ĐCTT Thiện Vũ thực hiện hướng dẫn truyền dạy. Nội dung 02 đĩa DVD đều đã được phát hành về các câu lạc bộ Đờn ca tài tử ở các địa phương trong tỉnh. Năm 2019, thực hiện nhân bản (620 bản) bộ đĩa DVD (gồm 05 đĩa gốc và 01 tập tư liệu) nội

dung về truyền dạy 20 bài bản tổ ĐCTT do Bộ VH TTDL thực hiện gửi về các Trung tâm Văn hóa-Thể thao cấp huyện, Đài truyền thanh 156 xã, phường, thị trấn.

2.3 Số lượng nghệ nhân, người thực hành, hội, nhóm, câu lạc bộ,

Qua khảo sát, kiểm kê, cập nhật bổ sung các thông tin, số liệu mới về Nghệ thuật Đờn ca Tài tử năm 2020, kết quả cụ thể như sau:

- Số lượng nghệ nhân Đờn ca Tài tử được phong tặng danh hiệu “Nghệ nhân nhân dân” lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể: 01 nghệ nhân
- Số lượng nghệ nhân Đờn ca Tài tử được phong tặng danh hiệu “Nghệ nhân ưu tú” lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể: 13 nghệ nhân
- Số lượng người thực hành: 2.542 người
- Số lượng câu lạc bộ, đội, nhóm: 470
- Tổng số người tham gia CLB, đội, nhóm: 5.275 người
- Số lượng tư liệu, văn bản: 96
- Số lượng nhạc cụ: 745

3. Khó khăn, vướng mắc

Việc bố trí được kinh phí xây dựng và triển khai Đề án bảo vệ và phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam bộ trên địa tỉnh An Giang, giai đoạn 2017-2020 chưa được thực hiện. Từ đó, chưa đảm bảo đạt mục tiêu Đề án, một số nhiệm vụ và giải pháp đặt ra trong Đề án chưa được thực hiện do hạn chế kinh phí.

4. Đề xuất, kiến nghị

Có chính sách hỗ trợ cho địa phương trong việc triển khai thực hiện các đề án bảo tồn DSVHPVT đã được đưa vào danh mục DSVHPVT Quốc gia.

Trên đây là báo cáo công tác quản lý di sản văn hóa phi vật thể Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam Bộ của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch An Giang kính gửi Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch./.

Nơi nhận:

- Bộ VH TTDL;
- Cục Di sản văn hóa;
- BGĐ Sở;
- Lưu: VT, QLVH (Nh).

**KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Trương Bá Trạng